





ТОРОНТО, (СЭТА). Партиясның XXIII съездинин соңунда Канаданың Компартиясының чак Тош Континенталь Коммунист ака болган. Панум Тош Комитетти олган. Канаданың Компартиясының иштинге секретарына Уильям Кашпанын база катап сонган.

Марксист-ленинич өөрдегидең идеялар, пролетария интернационализмининг праинтерининг пыным Канаданың коммунистери монополияларын тергидеңдеңге эдур демосеге туртуп демократия бүтү күштерин катыштырыаран уламда шынштырала-бала чедир алып, аямынч полларын эрге-аякыстары камалган, айыб булган элустарга хосталган, өскүлүлүктү күчүлүккө айланды.

Тези дөм чакылдым чак демосеге чорудар деп, съездине түндүк сөгүсте У. Кашпан медеттед.

Съездин делегаттары делегация коммунисттер болган аямынч шынштырынып чакыс эвин бажымызгала бүтү тала-бала дегимге бажырга канада коммунистери чүтүлүп алырдып. Европаның коммунисттер болган аямынч партияларын Бертин конференцияларын түксүдерине байыр чедирген резолюциянын чакыс и-бала чүтүлдүгүнүн хужам алганар.

Октябрь 11-де орай келсе Канаданың Компартиясынын XXIII съездин бодунун аямынч болгон.

● **НЬЮ-ЙОРК.** Чилинчи өргөтүлүштөгү агентстволорго хуатантасы-биле өлүргөн. Чилинчи Улусчу чыгыс чыгыш чыгаанын сурагыл жылдакчысы Ораак Лете-герге тураластаган жашымал дитингизин Нью-Йорктун хай-итингизин талзаланчылары ааа эрттирген.

Штаттарын, өвүртүгүн өлгөш муниципалитеттерин албан черлеринин албан-жаалдарынчы пререзиденттерин федерацияларынчын даргазы Джерри Уорф аааа чүве чугаа-ашын. Чилине массалык херү-лашынчылар, хилинчиги ху-лашынчери база патриоттары аауур туданын буюу шапкан.

Митингизин кирежикчилер хунтага наады-ааа дуза база дитинчиче көргүзгүдүн сендасы-дын Вашингтондон негизин.

● **БУДАПЕШТ.** Делегер ар-назынга Пинечеттун хунтаын улам-на утуу-биле аргылаш-кынга таварышкан. Чуртту империалисттик менонолпиялар-га уттеринге берилген ол буу-чурунунчун экономикалык политиказы буурап душкен деп, СЭТА-нын көрөспөдентизмиз-биле бесөдасынга Улусчу чы-гыс эптик чыгаанын даштыкы херхер министр чирэан Кло-демюир Альмейда меделгаш.

О. Летеьерин өлүргүдүн ол буруу шапкан. Ол өлүрүчү чөрүк бүгү делегейге хөй мил-

лиди депшилдеп ижилерин килегин уурапкынычым-билеурган. Чыгыс ижиги өлүрүп болур, ынчалза-аа буу улушту башып шыдааас. Чилинчи улузу тилжэр дээрзин буураар бил деп, Н. Альмей-дагаал демеелгаш.

● **КАРАКАС.** Венесуэла Чилинчи политхуратканын-чы-биле белгаш улузу-биле эсетиле матчыштыргылазын меделгашы эрткен. Чурттуу ын-ызы-буру черлеринге мити-лер эртилгаш, хунтага өлүр-нин ижилеринчн өг-бүлелери-ге дуузалар фондуга аааа-х-ренчи чыылданын чоруткан.

(СЭТА)

[illegible]

НЬЮ-ЙОРК. (СЭТА). Каттышкан Надиалар Организациясы Муруну Африкада политикалык жорутуштарынанын аягында ан-сетки каттыштырылганын чыны демдеген эрттеги КНО-нун түзүш секретари К. Вальдхайд апартеидке ууру КНО-нун тусый комитетине демдеген кылган. Апартеидке ууру демдегичи— муруну Африканын хой муң патриоттары Муруну Африка Республикада истен-сүрүкү расиян хообулулар болган политикалык истен-сүрүкү жорутуш уку-рунда тутуруу жорутушкан деп, демдегиче айткан. КНО-нун К. Вальдхайд апартеидге саяси жорутуштар апартеидге саяси жорутуштар ууру жем-херек үлүктүшкөн деп чаралаан болган Муруну Африка Республикада политикалык бүтү жорутуштарынанын хосталарын каш уура лектеди. Апартеидге чок кылбаан болган жемийн эргезин каштаан турусуналар шарада Муруну Африкада байдалды өзүлүгү дэинтеги тааршын туругузганы болдулар деп, Каттышкан Надиаларын турузуу өскөрлөгө чок хенээр артар.

Муруну-африканын чыныгым деп Каттышкан Надиаларын кылгырылган харызылгын туруры баа расиялан истен-сүрүкүшүерин болган чоңугу эвес чоңугуш политикалык умачтылан туруры шикимин сатын чоңааштын ким болдуру турур деп К. Вальдхайд демдегичи. Он политиканын толдугай чыккы хой чус кимилерин өзүрине чедирген, чүгө апартеидтин политикаалыга уурулаган калгын-да буруу чоң африканычыларын басканы болуру.

[illegible]

НИЮ-НОРК. (СЭТА). — Океанияда ак кешит экзот колияни кохлууд уудр «чаааа» оу чурта ара-чагырмалы додууд-бале африкан хой руруулу хулууга дамчыдыл боорл буту-ле ара-бале боддуу-бааан орадажымн келген. Неделя саямда унер «Нью-суку» ден америк журналла джарынуучула Солсберин расияча буу-чурумуну баштады (Смит Родезияга «таарыш» тургузарында америк-айталы илалы (ону Смит Родеия чуралду деп коргош) ха-лык чоку кууе-сарыи Африканын курулурундай болгон да бале удушту хосталган шемчозокконай пезеги. Мичамаа болла Женевага боулу деп турар конституциялы конференцияла жаркырдыл да оылалар деп кыкынтал.

Паламаттыи турар «тур чааааа», аргыла бала полицияла контрол ак кикклер-

хой хулууга «аааааа» артар ужурут деп, расиячелерин баштыгы медделген.

Оу айтыр таалам-бале каныл-даа дискусия турбас ужурут деп, Смит чуталаан. Хой нурууга камгала болган иштала херектерия министр-лерини кол албаа-дууаалла-рин дамчыил бэр дугайин-да боттарыш пезегелерия африканычлар эле корбас бол-ла, «тур чаааа» ру уениш иш-тиде тургустумас деп, оу медделген.

«Ак кикклерин айымз чок кууштерге контролз хойр артыриг амырмалз» дэмбелди «аааааа» таалам- бале президент-лерини чон-шорелар. АКШ-ны куруне секретары чедил алган деп, фактыларга уаууланмыштр Смит бадмтааи.

«Дарс-Саламга парзала конференциямга бодулуз чокуа таа кылгаз меддел-

леге Тааламанын пределе-ди. Д. Нисере тур чаааа- тургузарында» хобомбам айтырмалы расияча «Африканын Мурзуз чутулуз расияча тур-чурумлары-бале кымылаар-жип турар африкан куруне-лерин удуруткуулары-бале боу удуруткуу алган доор таалам-бале америк ба-дыткаашкычынын буруу ишпаш. Оон-бале чуталаа-кымыштын кымы турар, АКШ-ны куруне секретары тур чаааа тургузарыни дугайин-да айтыргы чуталааларын-че оу кивер деп кат улаа орадажым деп, оу дымчэ таалам-бале «аааааа» африкан хой руруулу турар бодулуз бодулуз таалам-бале кымыл-жип турла, тааламчы конфе-ренция оу айтыргыи шит-пирозе тура болгонда, Таала-манын президентияи оу чу-тааламалк жоору кууеви турарин илеретин.

БЕРПИН, (СЭА), ГСНП ТН-ийн Чингэлэйн секреты  
З. Хошекерид талзани-бизе мэдэ чеген совет алдарт  
агартыг космопавилар В. Ф. Быковский болта В. В.  
Аксенову ГДР-ийн байлсмыаг эргим аалтыр кымдыг  
уткуп алат. Совет Эпелелийн болта ГДР-ийн эртемде-  
верийн ажилда кылгана база «Карл Цейс Йена» дер оп-  
тик бугуруг чегинг белегем кылган. Чер кым  
тырттарымаг хергалар тускый аппаратуры оларын  
«Союз-22» корабле жуудушкунуун үзэиде чедийл-  
кын шлепозн республиканын ажмыг тоиларынд болта  
бүт туртактын понукук уагт соонуралын болдурган. Ко-  
моска кадм кылган шемеден ГДР-ийн эртемдеелер, хөй-  
лалзы, парналгыз акы-душмалын туртарыг аразыда  
эртем-техникти кадоб кадм ажилдажылыгын чегиз кыл-

ДАКАР. (СЭТА-нын көрр.).  
Эрге-мелел чоң болгаш раса  
таласта-бйло мйтай коор чо-  
рукуа уулу, хостага болгаш  
бөт башкартырар эрге дөт  
Африканын даралтык уу-  
лаустары демиселгиз Соци-  
алистг дем каттыштырмала-  
нын чурттары, түнүд-дө  
Мурмулда Совет Эвилдиз үр-  
түстү бүтү таластаг дөткөм-  
чигиз көртүзү келген болгаш  
көртүзү турар дөт, Мурнуу  
Африканын африкан нацио-  
нал конгрессин (АНК)  
уулууга таластын көңүлүнү  
Буку Салива СЭТА-нын көр-  
рөспондентизинге меделдиз.  
СЭТА-нын простратын эс-  
сетки каттыштырмалагы  
за национал-хостага тал-  
лимтештиштинерге акы-ду-  
малашын дуузаластын. Со-  
веттер чүртүнү дапшыкын  
литыкалык чоң угалавын  
кышпырынч бирөөз болу-  
ош чагылыш чогуу, принцип-  
палдыын СЭКН-ын XX  
сездин чээ күш-бөдө б  
дыткаан.  
Национал хостага дөт  
африкан уулаустарын дем-  
селгиз дөштинг дуузаласты-  
нын толдары чыккөтөтөт.

● **СОФИЯ.** Болгар хоорай Козлодуйда атомугу электоролдуй аякылакта кырген үзүндөн бэр чек миллиард килватт-шак электростанцияны аякылды үндүргөн. Амгы үедө Козлодуйда АЭС-тиң ийги ээлзэниң башкыны тудуу турар. 1980 чыда ооң ийити күчүзү 2760 мwg килватт болгон.

● **БУДАПЕШТ.** Словак тудуу-чу талаа-биле дөсей-ниң VIII конгресси мида аяктыгын оон аякылды 14 чүртүн, оон ийитиде Совет Эялзелиниң ортомдериңи болгаш специалистери кыргы турар.

● **ЛОНДОН.** Общаналар паталыагы экономикагын политиканың айтыргаларының талаа-биле саяал-опал солтулазы доозулган соонда болган бадылаалчыккынын түңнелинде аптга чазактың угуламчыккынын бадылаалчыккынын хой нуруузу-биле кырген. Ооң угаланышкында дикари-биле парламентиниң 301 делегатуу бадылаалчыккынын берген, 288-и ууур бадылаал.

● **БАГДАД.** Ирактың аяктыларың бүтүгүниң эялзелиниң чалааны-биле Демократтыг аяктыларың бүтүгү делегей Федерализацияң делегация федерацияң президентия Ныетро Ланичирелди баштадыр мида алчирелди баштадыр кылган челе берген.

● **НЬЮ-ЙОРК.** Кеңергей ууру күштүгү шууган Нью-Йорк штаттың девискярий таварын өрттөн. Муң аякыг чурталга болгаш администратия башкыларында дыла ууру нотаралды чедирген, хой-хой оруктарың үрзө, электри дамчыдалгазының шуугулары үзе тапкан.

Метеорология албаның толуктежениниң чугаалган алгыра, оо шуугу, ооош 20 чык дүрүлүзү шатакка болган эң-не күштүгү болгаш үргөдэжиканың бойдузчу талааы болуп турар.

● **АДИС-АБЕБА.** Эфиопияда хоорайлар өргөздери-ниң чер-чер органыларың реформалын чорудуу турар. Хоорайларда бүтү эрге-чагыргалың бүрүң-биле хоорай чурттаалчыларының ассоциациянда дамчыды бөөрдө, чүртүгү Түр терияң чалааңды доктаалдына чугаалан турар. Эрге-чагырганың чаа революстуг органыра биле күш-ажылы чонунуң массалыг органыларыңа болур. Олар чуртук политиканы, экономикагын болгон соонда, аяктыларында аякты чонларың идеякыйг болгаш дөрт каркириңи адият берген, оо документте демдегел.

(ЭТА).

Чирттуу үлөтүрүүнүн эң  
жогу тогу болур Сап-Паулу  
оорайга Совет Эмгекчилер  
саттыжышканыларыны зам-  
наар ыңдур сатып турар ма-  
шиналарыны болган дерил-  
елеринин дөлөгөзгө Бразил-  
иянын Хорентини бекдетири-  
ин уагу соуурагыны болдур-  
ган. Дөлөгөзгө ачылган туар  
үзүндө лия миллион  
жыг долларга керээзлери  
арган.

Беш чим дугузунда бигиң чүрүсүзгө херелесчүмүдөй бүүдүрүш. Эрткен беш чимдө оларгы бүүдүрүш хуу көүдүш. Ол чорук толга херелес барлашарыны бүүдүрүш калбаргычы кие үчтөйгөй кошпактың кие эредип турары ол деп бе? Чимдыг эвес бойбайш аан.

Амгы беш чимдыг кол соо дуугазы болзо моон мурун дуугаа ыпкыч база-ла чоңугу амдымаларыны материалды болган куаттуруг деңиздин бедидерине углаңышкыны чыңалып ток боттадың бары болур. Акчалдычларыны болган албан-жааччыларыны аймак төлөвири, кодохчуларын алып орулгалары, нивител херелесчигин фондурларын чыгууларлар аякко озер, Нияттай-биле доктаамал эртекер турди, чоңуку кийи саа чыгыш чимдиги болуру орулгалар 20—22 хуу утагар.

Толон шимдар аралгыг чимдөтөй болзоны-биле хол баштыр чоңугу херелес барлашарыны бүүдүрүш база көүдүсөр. Ол барлашарыны бүүдүрүштин немезде өзүздөй хуу тазыа-биле эртен беш чимдизиндиз аякың-да болзо, оларны бүүдүрүштин нивител хемчөлөй дыка утагарды хуу дөргө чүтле хамарылгалыг эе хемчөг болгай. Бүүдүрүшчү хемчөлөй утагакча, дуудум, ол хамарылгалыг хемчөлөдүн чоң боттуг «деңиз» дуудам аартар: онгу беш чимдиза үстүрү продукциямын немезде өзүздөйгүн хуу бүүдүрүсүгү тоску беш чимдизиндиз 1,5—30 хуу. Онгу беш чимдизиндиз 20—32 хууу өзүздөй чимдизиндиз хүүдөйгүн нивител хемчөлөй чүтүш беш чимдизиндиз 37 хуудан дыка хол өзүздөй арифметиктиг парны эвес сангаларыны дуудузын биле толарады болур. Бир өвөөс ол хуулары рублдер-дөйш пилчирер болза, ытлак чимдизин болур: онгу беш чим

[illegible]

3,5 катан көүдүр. Плащ кыдыр өстөр бүдүрлери: 7 катан, джикс өстөрлөрүн даалай көстөмүр — 6 катан, синтетиктер хөмдөн кылган джикс — 3,3 катан көүдүр.

Аш-чөм үлөтүрү чартык фабрикалары болгаш куларыны кылмыгларын, чаа турза допурга нотааларын болгаш аш-химистерин, мштап ба-зыларга чөмөрия бүдүрөрин база ол мштап джикс балмыкты салгылашкан көүдүрлөр.

Амдырал-чуртталга техника кызматчы чаа хөмөрдөрүн, оодучуларын, коидишоверлерин, дээш кыластык ралдо-пресмичтерин болгаш радио-лааларын, өнүгүт телевизорларын, видеомагнитофондарын болгаш ош-даа өскө кыздар-лы бүдүрөрин дыка калбар-тыр.

Човууд хөргөл бараанна-рының шымарын дыка экидеринин соругады бакуүн өскө, нарын болбай аш. Оларны бүдүрөргө хөргө кырында улус ажал-агыны-гыл буту адырлар кырыж, оларның кайнаа-даа оз со-ругаын шынтирлагыдыр бо-лууда тууду кирин турар. Көлдө аш-агай дүрөс өскө дөрич чөмөрдөр дөш ту-урат ол чик үлөтүрөс дөш өрттөд 70 хууш бөр, пөс-та-вы, дараалалга, аш, чаш-чөм үлөтүрүлө дөрич-хөргөс-дерин сайзыралгажыкдар, химикат материалдарын, син-тетиктер волокондарын бо-лгаш ош-даа өскө үчүдөринн шымарн экиждер дээш комексикет хөмөрдөрин бот-талдырын турар. Амдырал-чуртталга техникааны бүдүр бөдик сөөлөлдөстөткөнгө чаа бүдүрлөк чөрдөрн тууду тургузар. Амдырла хөмдө-ргылашмын материалдыг ба-зыла калбар болгаш эки-дөр. Бо бүтү хөргөлдөргө болгаш чуртталга туудуша пияшкы-бөш өлүр беш чылда 300, мала-чөш өлүрү өс-

гайлаарга, каштай салгыш-кынарнынын пияш хөкөзгө-нин барык-да чартыны чарыг-дар.

Ычтанга, өнүгү беш чыл-паны болза хөргөлдө бараан-нарын бүдүри шымар тала-ды-биле өзүл турар хөргөлдө беш дөш хөкөзүрүнчө ош-а-улашмышкыны кылмы турар. Ычтала-даа саш талады биле өзүлдө база үлөтүр-дүс. «Б» болуктуг адырлар чаа бүдүрүлгөш планнатын-ган пияш хөмөрдө ашты беш чылда эрген беш чылдазын-даа бөш болза, доктаг-тыган ошаладыр өлүр өш-а-улаш хөмөздөдг кылдыр кыруу турар.

Беш чылдыг тус-тус чылда-рыныг планнарын ажалдан-кылым турар ол ошаладыр улус үлөтүр ашар. Чөд-дөргө бистид экономика-кысты үдүртүлгөшкы ажалты чошарын эргексич чоругу уагү ролду ойнаар болгай.

Бүдүрүлгө чөрдөринин ди-ректорлары, инженерлери, ажилчылары—ошар шунтуга бараанар бүдүрөлар көүдө-диринге, чоңга аш-дуза чөд-дөрин улам калбартырмга бөр дөмөй союурагдыг. Беш чылдыг бирги чылдыда бот-тарныг планнарын тургузуу тургаш, заводдарын болгаш фабрикаларын коллективтери 1 миллиард 550 миллион ру-блягич чоңугу хөргөлө барааннарын немей бүдүрө дөш хөүдөгелерин алган.

Совет кижилерини боттары-ныг күш-ажалы мөдөрдөдг чоңадыктыг бау-биле көрү-турүрү—ол дөргөс өнүгү беш чылдыг ошаладырн те-дизинкинг күүсөдөринин болгаш ажык күүсөдөринин үдөзүнн өш болур.

Леонид ПЕКАРСКИЙ,  
экономика эртемисинин  
кандидаты.

1984-ж.

